

Bruxelles, 2. travnja 2024.
(OR. en)

8419/24

Međuinstitucijski predmet:
2024/0077(NLE)

POLCOM 133
FDI 39
ENER 164

PRIJEDLOG

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	27. ožujka 2024.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2024) 143 final
Predmet:	Prijedlog ODLUKE VIJEĆA o djelomičnoj suspenziji primjene Ugovora o energetskej povelji koji se primjenjuje na odnos Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom) i svih pravnih osoba u vlasništvu ili pod kontrolom građana ili državljana Ruske Federacije ili Republike Bjelarusu te u odnosu na sva ulaganja u smislu ECT-a koja su ulaganja ulagača iz Ruske Federacije ili Republike Bjelarusu

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2024) 143 final.

Priloženo: COM(2024) 143 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 27.3.2024.
COM(2024) 143 final

2024/0077 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o djelomičnoj suspenziji primjene Ugovora o energetskej povelji koji se primjenjuje na odnos Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom) i svih pravnih osoba u vlasništvu ili pod kontrolom građana ili državljana Ruske Federacije ili Republike Bjelarus te u odnosu na sva ulaganja u smislu ECT-a koja su ulaganja ulagača iz Ruske Federacije ili Republike Bjelarus

OBRAZLOŽENJE

1. PREDMET PRIJEDLOGA

Ovaj se prijedlog odnosi na odluku o djelomičnoj suspenziji Ugovora o Energetskoj povelji („ECT”) koji se primjenjuje na odnos Euratoma i svih pravnih osoba u vlasništvu ili pod kontrolom građana ili državljana Ruske Federacije ili Republike Bjelarusa koje ne obavljaju značajne poslovne aktivnosti na području ugovorne stranke u kojoj su osnovane te u odnosu na sva ulaganja u smislu ECT-a koja su ulaganja ulagača iz Ruske Federacije ili Republike Bjelarus.

2. KONTEKST PRIJEDLOGA

ECT je multilateralni sporazum o trgovini i ulaganjima koji se primjenjuje na energetski sektor, a potpisan je 1994. i stupio je na snagu 1998. ECT sadržava odredbe o zaštiti ulaganja, trgovini i provožu energetskih materijala i proizvoda te mehanizmima za rješavanje sporova. ECT-om se uspostavlja i okvir za suradnju njegovih ugovornih stranaka u području energetike. EU je stranka ECT-a¹, zajedno s Euratomom, nizom država članica EU-a te Japanom, Švicarskom, Turskom i većinom zemalja zapadnog Balkana i bivšeg SSSR-a, uz iznimku Rusije² i Bjelarus³.

U skladu s člankom 17. stavkom 1. ECT-a svaka ugovorna stranka zadržava pravo uskratiti pogodnosti iz dijela III. ECT-a pravnoj osobi ako je ona u vlasništvu ili pod kontrolom građana ili državljana treće države te ako takva pravna osoba ne obavlja značajne poslovne aktivnosti na području ugovorne stranke u kojoj je osnovana. Osim toga, u skladu s člankom 17. stavkom 2. točkom (b) ECT-a, svaka ugovorna stranka zadržava pravo uskratiti pogodnosti iz dijela III. ECT-a za ulaganje ako ugovorna stranka koja uskraćuje pogodnosti ustanovi da se radi o ulaganju ulagača iz treće države s kojom ili u odnosu na koju ugovorna stranka koja uskraćuje pogodnosti donosi ili održava mjere i. kojima se zabranjuju transakcije s ulagačima iz te države ili ii. koje bi se prekršile ili bi se zaobišla njihova primjena ako bi se pogodnosti iz dijela III. ECT-a priznale ulagačima iz te države ili njihovim ulaganjima.

EU je od ožujka 2014. postupno uvodio sankcije Ruskoj Federaciji, u početku kao odgovor na nezakonito pripojenje Krima i Sevastopolja te namjernu destabilizaciju Ukrajine. EU je 23. veljače 2022. proširio sankcije kao odgovor na priznanje područja ukrajinskih regija Donecka i Luhanska koja nisu pod kontrolom vlade te naredenje ruskim oružanim snagama da stupe na ta područja. EU je znatno proširio sankcije nakon 24. veljače 2022. kao odgovor na rusku vojnu agresiju na Ukrajinu. Dodao je velik broj osoba i organizacija na popis sankcija i donio dosad nezabilježene mjere radi oslabljenja gospodarske osnove Rusije, čime je lišio Rusiju ključnih tehnologija i tržišta te znatno ograničio njezinu sposobnost ratovanja.

Istodobno je proširen režim sankcija EU-a za Republiku Bjelarus kao odgovor na sudjelovanje te zemlje u ruskoj agresiji na Ukrajinu. Time su dopunjene sankcije protiv Republike Bjelarus koje su već bile na snazi. Taj sustav sankcija sastoji se od niza financijskih, gospodarskih i trgovinskih mjera.

¹ Odluka Vijeća i Komisije 98/181/EZ, EZUČ, Euratom od 23. rujna 1997. o sklapanju, od strane Europskih zajednica, Ugovora o Energetskoj povelji i Protokola uz Energetsku povelju o energetskoj učinkovitosti i povezanim okolišnim aspektima (SL L 69, 9.3.1998., str. 1.).

² Na izvanrednoj Konferenciji o Energetskoj povelji održanoj 24. lipnja 2022. Ruskoj Federaciji ukinut je status promatrača.

³ Na izvanrednoj Konferenciji o Energetskoj povelji održanoj 24. lipnja 2022. ukinut je status promatrača Bjelarusu i privremena primjena Ugovora o energetskoj povelji u Bjelarusu.

Ruska Federacija i Republika Bjelarus nisu ugovorne stranke ECT-a. Međutim, ulagači iz tih zemalja mogli bi koristiti korporacije osnovane na državnom području ugovorne stranke ECT-a i na temelju njih tvrditi da Euratom ili njegove države članice nisu ispoštovali obvezu zaštite ulaganja iz ECT-a i zato protiv Euratoma ili njegovih država članica pokrenuti postupke rješavanja sporova između ulagača i države.

Djelovanja Euratoma i njegovih država članica u skladu su s ECT-om i drugim relevantnim sporazumima a, u svakom slučaju, u skladu s primjenjivim instrumentima i općim međunarodnim pravom podnošenje zahtjeva povezanih s takvim mjerama nije moguće. Neovisno o tome, primjereno je poduzeti dodatne postupovne korake kako bi se izbjegli postupci rješavanja sporova između ulagača i države protiv Euratoma ili njegovih država članica na temelju ECT-a.

3. PREDLOŽENE MJERE

Člankom 17. ECT-a ugovornim se strankama omogućuje da uskrate pogodnosti iz odredbi ECT-a o zaštiti ulaganja ulagačima iz neugovornih stranaka koji žele zloupotrijebiti ECT podnošenjem zahtjeva u području ulaganja putem fiktivnih korporacija ili u odnosu na mjere povezane sa sankcijama („uskraćivanje pogodnosti”).

Primjereno je pozvati se na članak 17. stavak 1. ECT-a i uskratiti pogodnosti iz dijela III. ECT-a svim pravnim osobama u vlasništvu ili pod kontrolom građana ili državljana Ruske Federacije ili Republike Bjelarus koje ne obavljaju značajne poslovne aktivnosti na području ugovorne stranke u kojoj su osnovane. Također je primjereno uskratiti te pogodnosti za sva ulaganja u smislu ECT-a koja su ulaganja ulagača iz Ruske Federacije ili Republike Bjelarus u okolnostima iz članka 17. stavka 2. točke (b).

Uskraćivanje pogodnosti u skladu s člankom 17. podrazumijeva djelomičnu suspenziju ECT-a i Komisija bi ga trebala provesti izdavanjem javne izjave u ime Euratoma i svih država članica koje su ugovorne stranke ECT-a.

4. PRAVNA OSNOVA

Ugovor o Euratomu ne sadržava odredbu istovjetnu članku 218. stavku 9. UFEU-a za odluke Vijeća o suspenziji primjene sporazuma. Kad se suspendira sporazum koji je sklopio Euratom, kao što je ECT, primjenjuju se postupci iz članka 101. Ugovora o Euratomu.

Člankom 101. prvim stavkom Ugovora o Euratomu propisuje se sljedeće: „Zajednica može, u okviru svoje nadležnosti, preuzimati obveze sklapanjem sporazuma ili ugovora s trećom državom, međunarodnom organizacijom ili državljaninom treće države”.

Člankom 101. drugim stavkom Ugovora o Euratomu propisuje se sljedeće: „O spomenutim sporazumima ili ugovorima pregovara Komisija u skladu s direktivama Vijeća; njih sklapa Komisija, uz odobrenje Vijeća koje odlučuje kvalificiranom većinom.”

Pozivanje na članak 17. ECT-a dovodi do djelomične suspenzije ECT-a, odnosno dijela III. ECT-a o promicanju i zaštiti ulaganja, u odnosu na ulagače iz Ruske Federacije i Republike Bjelarus. Stoga je pravna osnova predložene odluke članak 101. stavak 2. Ugovora o Euratomu.

5. OBJAVA PREDVIĐENOG AKTA

Budući da će izjavom na temelju članka 17. ECT-a Euratom i sve države članice koje su ugovorne stranke ECT-a suspendirati primjenu ECT-a, primjereno ju je objaviti u *Službenom listu Europske unije*.

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o djelomičnoj suspenziji primjene Ugovora o energetskej povelji koji se primjenjuje na odnos Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom) i svih pravnih osoba u vlasništvu ili pod kontrolom građana ili državljana Ruske Federacije ili Republike Bjelarus te u odnosu na sva ulaganja u smislu ECT-a koja su ulaganja ulagača iz Ruske Federacije ili Republike Bjelarus

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju, a posebno njegov članak 101. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Ugovor o Energetskej povelji („Sporazum”) sklopio je Euratom Odlukom Vijeća i Komisije 98/181/EZ, EZUČ, Euratom od 23. rujna 1997. o sklapanju, od strane Europskih zajednica, Ugovora o Energetskej povelji i Protokola uz Energetsku povelju o energetskej učinkovitosti i povezanim okolišnim aspektima (SL L 69, 9.3.1998., str. 1.), a stupio je na snagu 16. travnja 1998.
- (2) U skladu s člankom 17. stavkom 1. Sporazuma svaka ugovorna stranka zadržava pravo uskratiti pogodnosti iz dijela III. Sporazuma pravnoj osobi ako je ona u vlasništvu ili pod kontrolom građana ili državljana treće države te ako takva pravna osoba ne obavlja značajne poslovne aktivnosti na području ugovorne stranke u kojoj je osnovana.
- (3) U skladu s člankom 17. stavkom 2. točkom (b) Sporazuma svaka ugovorna stranka zadržava pravo uskratiti pogodnosti iz dijela III. Sporazuma za ulaganje ako ugovorna stranka koja uskraćuje pogodnosti ustanovi da se radi o ulaganju ulagača iz treće države s kojom ili u odnosu na koju ugovorna stranka koja uskraćuje pogodnosti donosi ili održava mjere i. kojima se zabranjuju transakcije s ulagačima iz te države ili ii. koje bi se prekršile ili bi se zaobišla njihova primjena ako bi se pogodnosti iz dijela III. Sporazuma priznale ulagačima iz te države ili njihovim ulaganjima.
- (4) Unija je postupno uvodila mjere ograničavanja (sankcije) Ruskoj Federaciji, u početku kao odgovor na nezakonito pripojenje Krima i Sevastopolja te namjernu destabilizaciju Ukrajine. Unija je proširila sankcije kao odgovor na priznanje područja ukrajinskih regija Donecka i Luhanska koja nisu pod kontrolom vlade te naređenje ruskim oružanim snagama da stupe na ta područja. Unija je znatno proširila sankcije kao odgovor na rusku vojnu agresiju na Ukrajinu.
- (5) Istodobno je proširen režim sankcija Unije za Republiku Bjelarus kao odgovor na sudjelovanje te zemlje u ruskoj agresiji na Ukrajinu.
- (6) Ruska Federacija i Republika Bjelarus nisu ugovorne stranke ECT-a. Međutim, ulagači iz tih zemalja mogli bi pokušati koristiti korporacije osnovane na državnom području ugovorne stranke Sporazuma i na temelju njih tvrditi da Euratom ili njegove

države članice nisu ispoštovali obvezu zaštite ulaganja iz ECT-a i zato protiv Euratoma ili njegovih država članica pokrenuti postupke rješavanja sporova između ulagača i države.

- (7) Djelovanja Euratoma i njegovih država članica u skladu su s ECT-om i drugim relevantnim sporazumima a, u svakom slučaju, u skladu s primjenjivim instrumentima i općim međunarodnim pravom podnošenje zahtjeva povezanih s takvim mjerama nije moguće. Neovisno o tome, primjereno je poduzeti dodatne postupovne korake kako bi se izbjegli postupci rješavanja sporova između ulagača i države protiv Euratoma ili njegovih država članica na temelju ECT-a.
- (8) Člankom 17. Sporazuma ugovornim se strankama omogućuje da uskrate pogodnosti iz odredbi o zaštiti ulaganja iz Sporazuma ulagačima iz neugovornih stranaka koji žele zloupotrijebiti sporazum podnošenjem zahtjeva u području ulaganja u spomenutim situacijama („uskraćivanje pogodnosti”).
- (9) Primjereno je pozvati se na članak 17. stavak 1. Sporazuma za sve pravne osobe u vlasništvu ili pod kontrolom građana ili državljana Ruske Federacije ili Republike Bjelarusu koje ne obavljaju značajne poslovne aktivnosti na području ugovorne stranke u kojoj su osnovane. Također je primjereno pozvati se na članak 17. stavak 2. točku (b) za sva ulaganja u smislu Sporazuma koja su ulaganja ulagača Ruske Federacije ili Republike Bjelarusu u okolnostima opisanim u toj odredbi.
- (10) Uskraćivanje pogodnosti u skladu s člankom 17. Sporazuma podrazumijeva djelomičnu suspenziju Sporazuma i Komisija bi ga trebala provesti izdavanjem javne izjave iz Priloga ovoj Odluci u ime Euratoma i svih država članica koje su ugovorne stranke Sporazuma.

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

1. Na temelju članka 17. stavka 1. Ugovora o Energetskoj povelji Europskoj zajednici za atomsku energiju odobrava se uskraćivanje pogodnosti iz dijela III. tog sporazuma svim pravnim osobama u vlasništvu ili pod kontrolom građana ili državljana Ruske Federacije ili Republike Bjelarusu koje ne obavljaju značajne poslovne aktivnosti na području ugovorne stranke u kojoj su osnovane.
2. Na temelju članka 17. stavka 2. točke (b) Ugovora o Energetskoj povelji Europskoj zajednici za atomsku energiju odobrava se uskraćivanje pogodnosti iz dijela III. tog sporazuma za sva ulaganja ulagača Ruske Federacije ili Republike Bjelarusu u okolnostima opisanim u toj odredbi.

Članak 2.

Ovime se odobrava izdavanje izjave Komisije iz Priloga.

Članak 3.

Ova je Odluka upućena Komisiji.

Sastavljeno u Bruxellesu,

*Za Vijeće
Predsjednik*